

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**«ПРОФІЛАКТИКА ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ
ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»**

(для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму підготовки
6.170202 «Охорона праці»)

Навчальна і робоча програма навчальної дисципліни «Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань» (для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: К. В. Данова. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 18 с.

Укладач: доц. каф. «Безпека життєдіяльності» К. В. Данова

Рецензент: доц.. каф. БЖД: Ю. І. Жигло

Затверджено на засіданні кафедри «Безпека життєдіяльності»
Протокол № 15 від 20.04.2011 р.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1 Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3 Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4 Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА.....	10
2.1 Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	10
2.2 Зміст дисципліни	10
2.3 Розподіл часу за модулями і змістовими модулями	11
2.4 Лекційний курс (денне навчання)	11
2.5 Практичні (семінарські) заняття	12
2.6 Лабораторні роботи	13
2.7 Індивідуальні завдання: курсовий проект (робота), РГР, контрольна робота тощо.....	13
2.8 Самостійна навчальна робота студента.....	14
2.9 Засоби контролю та структура залікового кредиту	14
2.10 Інформаційно-методичне забезпечення	15

ВСТУП

Забезпечення безпеки праці на виробництві досягається поєднанням заходів, спрямованих на підвищення ергономічності виробничого обладнання та збільшення працездатності працівників шляхом підвищення естетичності та ергономічності робочих місць з метою зменшення їх втомлюваності.

Мета та завдання вивчення дисципліни - ознайомлення майбутніх фахівців з науковими основами профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань на виробництві.

Предмет вивчення у дисципліні - засоби та заходи щодо забезпечення безпеки виробничого обладнання на етапі його проектування, та заходи по забезпеченню безпеки працівників при виникненні надзвичайної ситуації на виробництві.

Програма розроблена на основі: ОКХ бакалавру галузі знань 1702 «Цивільна безпека» напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці» від 2008 р. ОПП підготовки бакалавру галузі знань 1702 «Цивільна безпека» напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці» від 2008 р. СВО ХНАМГ варіативна частина освітньо-кваліфікаційної характеристики КХ-6.170.202.00.00-01.

Згідно робочих навчальних планів дисципліна «Методи оцінки небезпечних та шкідливих виробничих факторів» є нормативною. Загальний обсяг навчальної роботи студента складає 5 кредитів / 180 годин. Формою підсумкового контролю є іспит.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни - ознайомлення майбутніх фахівців з науковими основами профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань на виробництві.

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні - засоби та заходи щодо забезпечення безпеки виробничого обладнання на етапі його проектування, та заходи по забезпеченню безпеки працівників при виникненні надзвичайної ситуації на виробництві.

1.1.3 Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Психологія	Безпека експлуатації інженерних систем і мереж
Промислова екологія	Системи контролю виробничих небезпечних та шкідливих факторів
Матеріалознавство та технологія матеріалів	Безпека обладнання
Безпека життєдіяльності	Безпека технологічних процесів
Безпека праці	Надійність технічних систем і техногенний ризик

1.2 Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань (5 кредитів / 180 годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Ергономічні та естетичні основи охорони праці на підприємстві (1 кредит / 36 годин).

1. Ергономічне та естетичне забезпечення як важливий чинник

- покращення умов праці
- 2. Заходи щодо зменшення втомлюваності
- 3. Вимоги до санітарно-побутових приміщень підприємства
- 4. Загальні ергономічні та естетичні вимоги до виробничого обладнання
- 5. Оцінка ергономічності виробничого обладнання на підприємстві
- 6. Використання сигнальних кольорів у забезпеченні безпеки праці
- 7. Значення ергономіки та естетики у сучасному виробництві

ЗМ 1.2. Особливості патологічних порушень, які виникають в екстремальних ситуаціях (1 кредит / 36 годин).

- 1. Порушення основних життєво-важливих функцій організму
- 2. Травми
- 3. Термічні ураження
- 4. Гострі отруєння
- 5. Методи аналізу виробничого травматизму, кількісної оцінки екологічних та соціальних наслідків випадків та інцидентів

ЗМ 1.3. Загальні принципи надання невідкладної медичної допомоги (1 кредит / 36 годин).

- 1. Основні принципи реанімації при порушенні дихання та кровообігу.
- 2. Зупинка кровотечі.
- 3. Імобілізація.
- 4. Транспортування потерпілих.
- 5. Невідкладна медична допомога при гострих отруєннях
- 6. Невідкладна медична допомога при екстрених пологах
- 7. Перша допомога потерпілому від електричного струму

ЗМ 1.4. Правила поведінки та дотримання заходів безпеки під час роботи в осередках катастроф (1 кредит / 36 годин).

- 1. Правила поведінки та дії населення під час стихійних лих
- 2. Поведінка людей та дотримання заходів безпеки під час ліквідації наслідків техногенних катастроф

1.3 Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Типові задачі діяльності, у яких використовуються вміння та знання	Виробничі та соціальні функції, до яких відносяться типові задачі діяльності
1	2	3
<p>Студент повинен знати: показники технічних характеристик машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва для визначення засобів їх захисту та захисту працюючих; можливі причини та види пошкодження технологічного обладнання, устаткування для встановлення небезпеки виникнення професійних та професійно зумовлених захворювань, нещасних випадків чи аварійної ситуації та розроблення необхідних профілактичних заходів щодо їх попередження.</p> <p>Студент повинен вміти: прививати робітникам якості естетичної поведінки; визначити запобіжні заходи, що спрямовані на виключення можливості виникнення шкідливих та небезпечних чинників на об'єкті з обґрунтуванням їх нормами та правилами; скласти програму спостережень за станом виробничих і допоміжних приміщень; організувати проведення контролю за станом запобіжних пристосувань і захисних пристроїв; організувати проведення санітарно-гігієнічної паспортизації</p>	<p>Професійна: для визначення способів і засобів запобігання нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві: вивчати та аналізувати на основі діючих методів випадки виробничого травматизму, професійних і виробничо-обумовлених захворювань, вивчати та аналізувати причини нещасних випадків, профзахворювань та аварій на виробництві; розробляти пропозиції щодо профілактики аварійності, профзахворювань та виробничого травматизму; аналізувати ефективність впроваджуваних заходів щодо їх запобігання.</p> <p>Соціально-виробнича: використовуючи інформацію про допустимий рівень індивідуального ризику та типові рекомендації щодо адекватних дій у разі виникнення ознак небезпечної ситуації, зменшувати ризик до допустимих значень.</p> <p>Соціально-побутова: на основі аналізу результатів власних спостережень за навколишнім середовищем, використовуючи типові ознаки виникнення небезпек, ідентифікувати джерела і типи небезпек, шкідливі та небезпечні чинники; надавати першу медичну допомогу при гострих отруєннях, екстрених пологах, електротравмах;</p>	<p>Проектувальна: визначення рівнів професійного ризику; оцінювання травмонезбезпечності робочих місць для впровадження більш досконалих конструкцій обгороджувальної техніки, запобіжних і блокувальних пристроїв, інших засобів захисту від впливу небезпечних і шкідливих виробничих факторів; аналіз основних процесів, що відбуваються під час монтажу, експлуатації та ремонту машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва щодо можливості виникнення шкідливих і небезпечних виробничих факторів для розроблення профілактичних заходів, спрямованих на їх усунення;</p> <p>Організаційна: використовуючи штатні та допоміжні засоби, реалізовувати попередньо розроблений план дій щодо попередження або зменшення можливого пошкодження.</p> <p>Управлінська: визначення відповідності технологічного процесу, обладнання, оснащення інструменту і засобів контролю вимогам стандартів безпеки та нормативно – правових актів з охорони праці.</p> <p>Виконавська: координування діяльності щодо додержання на підприємствах, в установах</p>

1	2	3
<p>робочих місць за умовами праці на підприємстві; аналізувати основні процеси що відбуваються під час монтажу, експлуатації та ремонту машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва щодо можливості виникнення шкідливих і небезпечних виробничих факторів для розроблення профілактичних заходів, спрямованих на їх усунення; організувати навчання працівників підприємства практичного виконання норм самозахисту під час дій у разі виникнення техногенної аварійної ситуації; в умовах виникнення кризового стану потерпілого використовуючи типові правила та загальноприйняті засоби, що є в наявності, проводити візуальну діагностику потерпілого; за результатами діагнозу, користуючись типовими процедурами, надавати першу долікарську допомогу та попередити можливі ускладнення, що становлять небезпеку для життя</p>	<p>надавати першу медичну допомогу при пораненнях різної складності та при різних видах закритих ушкоджень м'яких тканин.</p>	<p>та організаціях незалежно від форм власності чинного законодавства, правил, стандартів, норм, положень, інструкцій з охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного стану та охорони навколишнього середовища.</p> <p>Технічна: оцінювання впливу параметрів процесу (тиску, температури тощо) на виникнення небезпечних факторів, що призводять до аварії та руйнування технологічного обладнання для встановлення небезпеки виникнення нещасних випадків та аварійної ситуації</p>

1.4 Анотація програми навчальної дисципліни

Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань

Мета та завдання вивчення дисципліни - ознайомлення майбутніх фахівців з науковими основами профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань на виробництві. Предмет вивчення у дисципліні - засоби та заходи щодо забезпечення безпеки виробничого обладнання на етапі його проектування, та заходи по забезпеченню безпеки працівників при виникненні надзвичайної ситуації на виробництві. Для реалізації мети розглядаються: ергономічні та

естетичні питання забезпечення безпеки праці на виробництві; особливості патологічних порушень, які виникають в екстремальних ситуаціях; загальні принципи надання невідкладної медичної допомоги; правила поведінки та дотримання заходів безпеки під час роботи в осередках катастроф; практичні прийоми щодо надання першої медичної допомоги.

The purpose and tasks of study of discipline - acquaintance of the future experts with scientific bases of preventive maintenance industrial traumatism and occupational diseases on manufacture. A subject of study of discipline - means and measure on a safety of the industrial equipment at a stage of its designing, and also measure on a safety of the workers at occurrence of an extreme situation on manufacture. For realization of the purpose are considered: ergonomic and aesthetic questions of a safety of work on manufacture; the features of pathological infringements, which arise in extreme situations; general principles of rendering of urgent medical aid; rules of behaviour and observance of security measures in an operating time in the centers of accidents; practical receptions of granting of the first medical aid.

Цель и задачи изучения дисциплины - ознакомление будущих специалистов с научными основами профилактики производственного травматизма и профессиональных заболеваний на производстве. Предмет изучения дисциплины - средства и мероприятия по обеспечению безопасности производственного оборудования на этапе его проектирования, а также мероприятия по обеспечению безопасности работников при возникновении чрезвычайной ситуации на производстве. Для реализации цели рассматриваются: эргономические и эстетические вопросы обеспечения безопасности труда на производстве; особенности патологических нарушений, которые возникают в экстремальных ситуациях; общие принципы оказания неотложной медицинской помощи; правила поведения и соблюдения мер безопасности во время работы в очагах катастроф; практические приемы предоставления первой медицинской помощи.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Розподіл обсягу навчальної роботи студента

за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, абревіатура)	Семестр(и)	Загальний обсяг		Годин								Іспити (сем.)	Заліки (сем.)
		Кредити	Години	Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
					Лекції	ІЗ семінари	ЛР		КР	КП/КуР	РГР		
6.170202 «Охорона праці»	6	5	180	80	32	48	-	100	-	20	-	6	-

2.2 Зміст дисципліни

(обов'язкова складова за СВО ХНАМГ ПНД _____ та додаткова частина)

Модуль 1. Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань (5 кредитів / 180 годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Ергономічні та естетичні основи охорони праці на підприємстві (1 кредит / 36 годин).

1. Ергономічне та естетичне забезпечення як важливий чинник покращення умов праці
2. Заходи щодо зменшення втомлюваності
3. Вимоги до санітарно-побутових приміщень підприємства
4. Загальні ергономічні та естетичні вимоги до виробничого обладнання
5. Оцінка ергономічності виробничого обладнання на підприємстві
6. Використання сигнальних кольорів у забезпеченні безпеки праці
7. Значення ергономіки та естетики у сучасному виробництві

ЗМ 1.2. Особливості патологічних порушень, які виникають в екстремальних ситуаціях (1 кредит / 36 годин).

1. Порушення основних життєво-важливих функцій організму
2. Травми
3. Термічні ураження
4. Гострі отруєння
5. Методи аналізу виробничого травматизму, кількісної оцінки екологічних та соціальних наслідків випадків та інцидентів

ЗМ 1.3. Загальні принципи надання невідкладної медичної допомоги (1 кредит / 36 години).

1. Основні принципи реанімації при порушенні дихання та кровообігу.
2. Зупинка кровотечі.
3. Імобілізація.
4. Транспортування потерпілих.
5. Невідкладна медична допомога при гострих отруєннях
6. Невідкладна медична допомога при екстрених пологах
7. Перша допомога потерпілому від електричного струму

ЗМ 1.4. Правила поведінки та дотримання заходів безпеки під час роботи в осередках катастроф (1 кредит / 36 годин).

1. Правила поведінки та дії населення під час стихійних лих
2. Поведінка людей та дотримання заходів безпеки під час ліквідації наслідків техногенних катастроф

ЗМ 1.5. Практикум щодо надання першої медичної допомоги (1 кредит / 36 годин).

2.3 Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	5 / 180	32	48	-	100
ЗМ 1.1	1 / 36	8	8	-	20
ЗМ 1.2	1 / 36	6	10	-	20
ЗМ 1.3	1 / 36	6	10	-	20
ЗМ 1.4	1 / 36	6	10	-	20
ЗМ 1.5	1 / 36	6	10	-	20

2.4 Лекційний курс (денне навчання)

Зміст	Кількість годин
1	2
ЗМ 1.1. Ергономічні та естетичні основи охорони праці на підприємстві	8
Ергономічне та естетичне забезпечення як важливий чинник покращення умов праці	1
Заходи щодо зменшення втомлюваності	1
Вимоги до санітарно-побутових приміщень підприємства	1
Загальні ергономічні та естетичні вимоги до виробничого обладнання	2

Продовження табл.

1	2
Оцінка ергономічності виробничого обладнання на підприємстві	1
Використання сигнальних кольорів у забезпеченні безпеки праці	1
Значення ергономіки та естетики у сучасному виробництві	1
ЗМ 1.2. Особливості патологічних порушень, які виникають в екстремальних ситуаціях	6
Порушення основних життєво-важливих функцій організму	1
Травми	2
Термічні ураження	1
Гострі отруєння	1
Методи аналізу виробничого травматизму, кількісної оцінки екологічних та соціальних наслідків випадків та інцидентів	1
ЗМ 1.3. Загальні принципи надання невідкладної медичної допомоги	6
Основні принципи реанімації при порушенні дихання та кровообігу	1
Зупинка кровотечі	1
Імобілізація, транспортування потерпілих	1
Невідкладна медична допомога при гострих отруєннях	1
Невідкладна медична допомога при екстрених пологах	1
Перша допомога потерпілому від електричного струму	1
ЗМ 1.4. Правила поведінки та дотримання заходів безпеки під час роботи в осередках катастроф	6
Правила поведінки та дії населення під час стихійних лих	3
Поведінка людей та дотримання заходів безпеки під час ліквідації наслідків техногенних катастроф	3
ЗМ 1.5. Практикум щодо надання першої медичної допомоги	6
Всього:	32

2.5 Практичні (семінарські) заняття (денне навчання)

Зміст	Кількість годин
1	2
Ергономічне забезпечення організації робочого місця за дисплеєм	2
Ергономічне забезпечення проектування і організації робочого місця оператора за пультом керування при виконанні робіт сидячи	4
Ергономічне забезпечення проектування і організації робочого місця оператора за пультом керування при виконанні робіт стоячи	2
Визначення ергономічних характеристик зорового аналізатора	2
Методи суб'єктивної оцінки функціонального стану людини	4
Надання першої невідкладної допомоги при порушенні дихання та кровообігу	2

Продовження табл.

1	2
Надання першої невідкладної допомоги при кровотечі	2
Надання невідкладної допомоги при пошкодженні опорно-рухового апарату	2
Правила проведення іммобілізації	2
Правила транспортування потерпілих	2
Надання першої невідкладної допомоги при гострих отруєннях	2
Надання першої невідкладної допомоги при екстрених пологах	2
Правила звільнення потерпілого при дії електричного струму та надання невідкладної допомоги	2
Правила надання невідкладної допомоги та обробки ран	2
Правила надання невідкладної допомоги при гострих серцево-судинних захворюваннях та бронхіальній астмі	2
Надання невідкладної допомоги при втраті свідомості, колапсі, шоку	2
Перелік медичних заходів для надання першої допомоги	2
Правила антисептики та асептики	2
Правила надання невідкладної допомоги при надзвичайних ситуаціях	2
Правила надання невідкладної допомоги при дорожньо-транспортних пригодах	2
Психогігієна та психопрофілактика стресу	2
Правила надання екстреної психологічної допомоги	2
Всього:	48

2.6 Лабораторні роботи (денне навчання)

Не передбачено

2.7 Індивідуальні завдання: курсова робота

Тематика курсової роботи «Попередження виникнення екстремальної ситуації на виробництві».

До змісту курсової роботи входить визначення особливостей екстремальної ситуації, що розглядається; встановлення її наслідків для здоров'я людини, а також дій щодо попередження виникнення даної ситуації та складання відповідного алгоритму. Обсяг записки до курсової роботи має становити 25-30 сторінок рукописного тексту.

Етапи виконання курсової роботи

№ етапу	Зміст	Кількість годин
1	Розробка заходів щодо попередження виникнення екстремальної ситуації	10
2	Розробка алгоритму дії при виникненні екстремальної ситуації	10
	Всього:	20

2.8 Самостійна навчальна робота студента

Самостійна робота студентів передбачає ознайомлення із основною літературою та додатковими інформаційними та нормативними джерелами, які визначені тематичним планом і необхідні для повного засвоєння дисципліни, що вивчається. Крім того, готуючись до виконання практичних робіт, студенти користуються методичними розробками кафедри, які включають як теоретичні основи роботи, так і методику її проведення і обробки отриманих результатів досліджень. План виконання самостійної роботи студентами наведений у методичних вказівках із самостійної роботи. Обсяг самостійної роботи – 100 годин.

2.9 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Максимальна кількість балів %
Модуль 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
Захист курсової роботи	20
Підсумковий контроль з модулю 1	
Іспит	40
Всього за модулем 1	100 %

Поточний контроль засвоєння матеріалу курсу проводиться у формі тестів по бальній шкалі для кожного змістовного модуля.

Виконання курсової роботи

Контроль виконання курсової роботи	Максимальна кількість балів, %
Модуль 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
1. Виконання першого етапу курсової роботи	30
2. Виконання другого етапу курсової роботи	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Захист курсової роботи	40
Всього:	100 %

Підсумковий контроль визначає систему і структуру знань студента у цілому. Він проводиться у формі іспиту на підставі результатів поточного контролю, проведення практичних занять та захисту курсової роботи, а також успішного засвоєння проблемних питань, винесених на самостійну підготовку.

Студенти, які успішно виконали у встановлений термін усі навчальні завдання, допускаються до іспиту.

2.10 Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Борисюк А.А. Эргономика в машиностроении. Киев: Техника, 1985	ЗМ 1.1
2. У. Вудсон, Д. Коновер. Справочник по инженерной психологии. – М.: Мир, 1968. – 518 с.	ЗМ 1.1
3. Горбов Ф.Д., Лебедев В.И. Психоневрологические аспекты труда операторов. М.: Медицина, 1975	ЗМ 1.1
4. Дзюндзюк Б.В. Основы безопасности эргатических систем. Киев: Мин-во образования УССР, 1990.	ЗМ 1.1
5. Дмитриева М.А., Крылов А.А., Нафтульев А.И. Психология труда и инженерная психология. Л.: ЛГУ, 1979.	ЗМ 1.1
6. Дружинин Г.В. Анализ эрготехнических систем. М.: Энергоатомиздат, 1984	ЗМ 1.1
7. Безопасность производственных процессов: Справочник / Под общ. ред. С.В. Белова. – М.: Машиностроение, 1985. – 448 с.	ЗМ 1.1

1	2
8. Денисов В.Г. Ергономіка. – К., 1970.	ЗМ 1.1
9. Основы инженерной психологии /Под ред. Б.Ф. Ломова. – М., 1986.	ЗМ 1.1
10. Чернышова О.Н. Эргономические основы проектирования рабочих мест. – М., 1980.	ЗМ 1.1
11. Душков Б.А., Смирнов Б.А., Терехов В.А. Инженерно-психологические основы конструкторской деятельности. М.: Высшая школа, 1990.	ЗМ 1.1
12. Русаев Э.С. Психология человека в чрезвычайных ситуациях: Учебн. пособие. – Уфа, 2003 г.	ЗМ 1.4
13. Доусуэлл П. Выживание в экстремальных ситуациях. – М., 1996. – 213 с.	ЗМ 1.4
14. Воробьев Ю.Л. и др. Катастрофы и человек. Российский опыт противодействия экстремальным ситуациям. – М., 1997 г.	ЗМ 1.4
15. Котик М.А. Психология безопасности. – Таллин, 1981. – 256 с.	ЗМ 1.4
16. Ризаев М.Н. Доврачебная медицинская помощь. – М., 2001. – 315 с.	ЗМ 1.2 - 1.3, 1.5
17. Бобков Ю. К. Первая и доврачебная помощь при лекарственных и бытовых отравлениях. М., 1982.	ЗМ 1.2 - 1.3, 1.5
18. Каплан А. В. Повреждения костей и суставов. М., 1979.	ЗМ 1.2 - 1.3, 1.5
19. Комаров Б. Д. Неотложная хирургическая помощь при травмах. М., 1984.	ЗМ 1.2 - 1.3, 1.5
20Тарасов А. Н., Гордиенко Е. А. Неотложная доврачебная помощь при сердечно-сосудистых заболеваниях. Л., 1983.	ЗМ 1.2 - 1.3, 1.5
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
5. ДСТУ, ГОСТн ССБТ, СНиП, ДБН, ДСН та інші нормативно-правові документи з профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань	ЗМ 1.1 -1.5
6. Справочник по прикладной эргономике / Под ред. В.М. Мунинова. – М., 1980.	ЗМ 1.1
7. Эргономика / Под. ред. В.Ф. Венда. – М., 1971.	ЗМ 1.1

1	2
8. Эргономика и безопасность труда / Под ред. Л.П. Боброва-Голикова и др. – М., 1985.	ЗМ 1.1
9. Зинченко В.П., Мунсепов В.М. Основы эргономики. – М., 1979.	ЗМ 1.1
10. Електронні сайти мережі Internet: http://ohrana.mbr.sumy.ua , http://www.dnop.kiev.ua/ , http://document.org.ua/dnaop/index.php .	ЗМ 1.1 – 1.5
3. Методичне забезпечення (ресстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Основы охорони праці. Лабораторний практикум. ХДАМГ, 2002 (бібл. №0-75 65.9(2) 248Я7).	ЗМ 1.5
2. Эргономика. Лабораторные работы / Под ред. Г.В. Дуганова. – К., 1976.	ЗМ 1.1
3. Иванова Е.М. и др. Спецпрактикум по психологическому изучению профессиональной деятельности. – М., 1980.	ЗМ 1.1
4. Методичні вказівки до виконання курсового проекту (роботи) «Організація робочого місця оператора за дисплеєм, за пультом керування при виконанні роботи сидячи» по курсу «Ергономіка» для студентів 3-4 курсу денної форми навчання спеціальностей 7.0921.01.03 «Охорона праці в будівництві», 7.004.02 «Транспортні системи» по спеціалізації «Охорона праці та безпека на транспорті». – Харків, 2002.	ЗМ 1.1

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни **«Профілактика виробничого
травматизму та професійних захворювань»**
(для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму
підготовки 6.170202 «Охорона праці»

Укладач: ДАНОВА Карина Валеріївна

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2011, поз. 182 Р

Підп. до друку 05.09.2011 р.
Друк на ризографі
Тираж 10 пр.

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 0,7
Зам. № 7456

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011 р.